

Granskningsrapport

GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING 2023
HÖGLANDETS ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

Kommunrevisionen Högländet
| Aneby, Eksjö, Ydre, Höglandsförbundet |

Diarienummer: KLK 2023/297
Datum: 2023-12-08
Handläggare: Jens Eriksson
Organisation: Revisionskontoret, Eksjö kommunrevision

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och revisionsfrågor.....	1
1.3 Avgränsning	2
1.4 Revisionskriterier.....	2
1.5 Metod.....	2
2. Högländets överförmyndarnämnd	3
2.1 Resultat av grundläggande granskningen.....	3
2.1.1 Måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet	3
2.1.2 Styrning, kontroll och åtgärder	4
2.2 Uppföljning av 2022 års grundläggande granskning.....	6
2.3 Sammanfattande bedömning och rekommendationer	7

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 12 kap. 1§ ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom styrelse/nämnders verksamhetsområden i den omfattning som följer God revisionssed. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnden ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Grundläggande granskningen är den granskning som varje år genomförs avseende styrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om det finns en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Revisionskontoret Kommunrevisionen Högländet genomför, på uppdrag av Eksjö kommunrevision, en grundläggande granskning av Högländets överförmyndarnämnd.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen avser Högländets överförmyndarnämnd som är en gemensam nämnd för kommunerna Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda. Vetlanda är värdkommun för den gemensamma nämnden.

Kommunfullmäktige i Vetlanda har fastställt reglemente¹ för den gemensamma nämnden som ska antas av respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna. Det som gäller för en nämnd ska, om inget annat sägs, även tillämpas för en gemensam nämnd².

¹ Reglemente för Högländets överförmyndarnämnd, KF 2022-10-19, §109.

² Kommunallagen 9 kap 23§.

Syftet med den översiktliga grundläggande granskningen är att ge revisorerna ett underlag till att uttala i revisionsberättelsen. Den övergripande revisionsfrågan som ska besvaras är:

Har överförmyndarnämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet
2. Styrning, kontroll och åtgärder

Område 1 bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Område 2 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.3 Avgränsning

Granskningen är översiktlig och avser verksamhetsår 2023. Granskningen omfattar inte granskning av säkerhet i redovisningssystem.

1.4 Revisionskriterier

Uppfylls i kraven:

- Kommunallag (2017:725)
- Reglemente för nämnden
- Mål och budget 2023
- Fullmäktigebeslut
- Övriga interna regelverk och instruktioner

1.5 Metod

Den grundläggande granskningen utgår från Skyrev:s ”Vägledning för grundläggande granskning” beslutad 2022-01-31.

Granskningen har utförts genom att:

- Löpande ta del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, årsbokslut, internkontrollplaner och protokoll.
- Dialogmöte med nämnd och överförmyndarchef.

Granskningsrapporten har faktagranskats av Tf. Överförmyndarchef.

2. Höglandets överförmyndarnämnd

2.1 Resultat av grundläggande granskningen

Nedan följer i granskningen identifierade iakttagelser som ligger till grund för bedömning av om delarna i respektive granskningsmoment är uppfyllt. Genom färgsättning illustreras om respektive granskningsmoment bedöms vara **Grönt** (Tillräckligt), **Gult** (delvis tillräckligt), **röd** (otillräckligt), Går ej bedöma.

2.1.1 Måluppfyllelse för ekonomi och verksamhet

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
1. Måluppfyllelse		
a) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grönt	I delårsrapporten per 2023-08-31 framgår att resultatet för helåret förväntas ligga i linje med budget. Det finns dock en osäkerhet i prognosen, speciellt gällande kostnader för arvoden. Rapporten nämner också att de budgeterade 200 tkr för investeringsprojektet i digitalisering av E-arkiv inte kommer att användas detta år, eftersom projektet påbörjas men inga kostnader uppstår under året. I samband med revisionens dialogmöte med nämndens presidium den 14 november 2023, informerades revisionen om den senaste prognosen, daterad den 31 oktober 2023. Denna prognos visar ett förväntat överskott på 650 tkr för hela året 2023, vilket är en avvikelse från prognosen per 2023-08-31. Överskottet förklaras främst av att arvodeskostnaderna för ställföreträdare är lägre än budgeterade. Detta beror på att prisbasbeloppet har höjts, vilket innebär att gränsen för när huvudmannen ska betala arvoden har blivit högre. Följaktligen har kommunens arvodeskostnader för ställföreträdare minskat. Dessutom är arvodeskostnaderna för ensamkommande barn lägre än vad som budgeterats. I protokollet från november sammanträdet (§ 149, 2023-11-15), framgår att verksamheten håller lagd budget och prognostiserar ett överskott om 650 tkr.
b) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grönt	Måluppfyllelse per 2023-08-31 redovisas i Överförmyndarnämndens verksamhetsberättelse, vilket även framgår, om än i mindre detaljgrad, av värdkommunens delårsrapport 2023 (Vetlanda kommun). Nämnden redovisar två mätbara verksamhetsmål: granskade årsräkningar och andelen digitala årsräkningar. Dessa mål har uppfyllts dock är det osäkert om nämnden tagit beslut om dessa mätvärden/målvärden (se punkt 2d). Därutöver består redovisningen av måluppfyllelsen huvudsakligen av beskrivande information.

2.1.2 Styrning, kontroll och åtgärder

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
2. Verksamhetsplan		
a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet? (Verksamhetsplan)	Grönt	Nämnden följer de riktlinjer som Vetlanda kommun har fastställt. I kommunen används inte termen ”Verksamhetsplan” i stället motsvaras detta av något som benämns 'detaljbudget'. Denna detaljbudget omfattar i huvudsak det som traditionellt ingår i en verksamhetsplan, inklusive driftsplan eller driftsbudget, verksamhetsbeskrivning, omvärldsanalys samt mål och strategier. Enligt protokollet från den 15 februari 2023, § 16, beslutade nämnden om 'Detaljbudget 2023'. I samband med revisionens dialogmöte med nämndens presidium den 14 november 2023, informerades det att Högländets Överförmyndarnämnd i sin verksamhetsstyrning för 2024 kommer att ta fram en verksamhetsplan. Denna plan kommer att baseras på nämndens mål och budget, omvärldsanalys, risk- och väsentlighetsanalys, verksamhetsresultat samt prioriterade områden
b) Finns formulerade och antagna mål för nämndens verksamhet?	Grönt	I budgeten för åren 2023–2027, § 142 KF 2022-12-21, framgår de mål som fullmäktige har beslutat. Nämnden har tolkat och brutit ner två av dessa fyra fullmäktigemål till tre egna nämndmål. Det är viktigt att observera att vissa av fullmäktigemålen inte har brutits ner av nämnden. Exempelvis avser ett av fullmäktigemålen att uppnå ”30 000 invånare till 2030”, vilket inte har anpassats av nämnden eftersom den representerar en gemensam nämnd för de fem högländskommuner. Ett annat mål som inte har brutits ner är ”Hållbarhet i alla led”. Nämnden anger att ”Ekonomisk hållbarhet” arbetar man med i budgetprocess och den ekonomiska uppföljningen. När det kommer till ”ekologisk hållbarhet” har nämnden identifierat digitalisering som en viktig faktor. Genom att minska pappersanvändningen i sina processer bidrar nämnden till ekologisk hållbarhet, vilket är i linje med kommunfullmäktiges mål om nytänkande. Nämndmålen framgår av nämndens detaljbudget 2023 som beslutades av nämnden § 26, 2023-02-15.
c) Finns formulerade och antagna mål för nämndens ekonomi?	Grönt	Inget specifikt mål utan generellt mål som budget i balans.

d) Är de beslutade nämndmålen/verksamhet smånen uppföljningsbara (mätbara med bedömningsintervall)?	Rött	Nämndmålen framgår av nämndens detaljbudget för 2023, vilken beslutades i § 26 den 2023-02-15. I dokumentet har nämnden inte angivit några specifika mätvärden eller målvärden. Dock redovisar nämnden, enligt punkt 1b, måluppfyllelse relaterad till två verksamhetsmål: granskade årsräkningar och andelen digitala årsräkningar. Redovisningen jämförs med mätvärden/målvärden, men dessa värden framgår inte av den detaljbudget som nämnden har beslutat om. Det är därför rekommenderat att nämnden säkerställer att mätvärden/målvärden också tydligt framgår i anslutning till de beslutade nämndmålen.
3. Budget		
a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grönt	Budget 2023 beslutades av nämnden § 26, 2023-02-15. Kommentar nämnd: <i>"Beslut om Detaljbudget 2023 har inte följt nämndens årshjul på grund av att 2022 var valår och kommunfullmäktige beslutade om rambudgeten i december i stället för juni, därav beslut i februari. Att detaljbudgeten var uppe till beslut i nämnden två gånger beror på att ordinarie chef var sjukskriven och det första beslutet inte innehöll beslutet om att det skulle skickas vidare till samverkanskommunerna".</i>

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
4. Rapportering och åtgärder		
a) Har nämnden antagit riktlinjer/plan för uppföljning av verksamhet och ekonomi?	Grönt	Framgår av beslutat årshjul för nämnden. I övrigt regleras det i nämndens reglemente att nämnden exempelvis ska följa de riktlinjer som fullmäktige beslutat.
b) Sker återrapportering enligt uppställda direktiv?	Grönt	Har inte funnit något som tyder på att väsentliga avvikelser har skett.
c) Är uppföljningen heltäckande, dvs omfattar all verksamhet och ekonomi?	Grönt	Det finns inga indikationer på att uppföljningen inte skulle vara heltäckande, med beaktande av den existerande kunskapen om verksamheten och ekonomin.
d) Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid information om avvikelser mot att nå nämndens måluppfyllelse? (Ekonomi/Verksamhet)	Grönt	Från genomgången av protokoll och den upprättade delårsrapporten framgår det inte att nämnden har vidtagit några tydliga åtgärder för att uppnå målen för ekonomin eller verksamheten. Det noteras dock att det under året inte har förekommit några väsentliga avvikelser i nämndens ekonomi eller verksamhet. Vidare observeras att nämnden har vidtagit åtgärder som svar på de iakttagelser som gjordes av revisionen föregående år.

Revisionsfrågor	Bedömning	Kommentar
5. Riskanalys		
a) Har nämnden fastställt/beslutat en riskanalys inom ramen för den intern kontrollen?	Grönt	För 2023 har nämnden inte fattat beslut om någon riskanalys, vilket var en av de iakttagelser som revisionen noterade vid föregående års granskning. Däremot kan vi notera att nämnden har tagit till sig av revisionens iakttagelser och rekommendationer, vilket resulterat i att de vid sammanträdet den 2023-11-15 (§ 148) fattade beslut om en risk- och väsentlighetsanalys för det kommande året, 2024.
6. Intern kontroll		
a) Har nämnden antagit en internkontrollplan för innevarande år?	Grönt	Intern kontrollplan 2023 beslutades av nämnden 2023-02-15 (§ 28)
b) Har nämnden följt upp internkontrollplanen under året?	Grönt	Internkontrollplan ska enligt årshjulet följas upp 2 ggr/år. Uppföljning har gjorts enligt plan dock med viss förskjutning jämfört med årshjulet. Första uppföljning per sista april togs upp i samband med nämndens sammanträde 2023-06-14 (§ 92) och andra uppföljningen per sista oktober togs upp i samband med nämndens sammanträde 2023-11-15 (§147).
c) Har nämnden vidtagit åtgärder vid avvikelser från internkontrollplanen?	Grönt	Från genomgången av protokollen framgår det inte att nämnden tagit några aktiva beslut på grund av avvikelser. Uppföljning av internkontrollplanen har genomförts och informationen har lagts till handlingarna. I sammanställningen av uppföljningen av internkontrollplanen per 2023-04-30 och 2023-10-31 framgår inte några väsentliga avvikelser, vilket kan vara en anledning till att nämnden inte har fattat några aktiva beslut. Det är dock viktigt att notera att vid förekomst av väsentliga avvikelser bör nämnden vidta aktiva åtgärder.

2.2 Uppföljning av 2022 års grundläggande granskning

På uppdrag av kommunrevisorerna i Aneby kommun genomförde Kommunrevisionen Högländets grundläggande granskning av Högländets överförmyndarnämnd 2022. Med anledning av de iakttagelser som gjordes i samband med granskningen lämnades följande rekommendationer:

- Vidareutveckla mätbara mål och mått för att säkerställa en tydlig bedömning av nämndens måluppfyllelse.
- Vara mer stringent i sin redovisning av måluppfyllelse i delårsrapport och årsredovisning med syftet att säkerställa att redovisningen av nämndens mål görs mot rätt fullmäktigemål.
- Att fatta aktiva beslut och anta en verksamhetsplan för nämndens verksamhet.
- Upprätta och anta en riskanalys för verksamheten samt tillse att internkontrollplanen bygger på kontrollåtgärder som framkommit utifrån genomförd riskanalys.

Bedömning

Nämnden behandlade föregående års granskningsrapport i samband med sammanträdet 2023-03-15, och ett svar inkom till revisionen 2023-03-24. I samband med 2023 års grundläggande granskning har vi följt upp föregående års iakttagelser och rekommendationer och kan konstatera att revisionens synpunkter i allt väsentligt har beaktats, vilket ses som positivt.

2.3 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån den översiktliga granskningen av Överförmyndarnämnden är att förvaltningen bedrivits på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredställande sätt samt att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Utifrån granskningens resultat rekommenderar vi nämnden att:

- Tillse att de mätbara mål och mått som tagits fram för specifika nämndmål också beslutas och att de tydligt framgår av nämndens detaljbudget/verksamhetsplan.

Eksjö 2023-12-08

Kommunrevisionen Högländet

Jens Eriksson
Revisionschef

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Jens Eriksson

Datum: 2023-12-08 12:43

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

E3342AEC7629F57FD820D60D483BC0D87DDD37A80E7C407F3B6FA2329C878F83